

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян“ № 1А, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, [e-mail: arch@vas.bg](mailto:arch@vas.bg)

Изх. № 1183

Дата: 22.11.2021 г.

**ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ
НА СЪДИИТЕ ОТ КОЛЕГИИТЕ
НА ВЪРХОВНИЯ
АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД**

СТ А Н О В И Щ Е

НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ
представяван от председателя –
д-р Ивайло Дерменджиев

по тълкувателно дело №1/2021 г.

УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ СЪДИИ,

С разпореждане на Председателя на ВАС от 09.03.2021 г. е образувано тълкувателно дело № 1/2021 г. по описа на ВАС за приемане на тълкувателно решение от Общото събрание на съдиите от колегиите на ВАС по следния въпрос:

„Отказите по чл. 174, ал. 3 от ЗДвП на водач за извършване на проверка за наличие на алкохол и/или наркотици в кръвта две самостоятелни нарушения ли са или едно нарушение, и ако са две нарушения, приложима ли е нормата на чл. 18 ЗАНН?“

На основание чл. 129, ал. 4 от Закона за съдебната власт излагам на вниманието Ви становище по поставения за тълкуване въпрос, предмет на образуваното тълкувателно дело № 1/2021 г. по описа на ВАС за приемане на тълкувателно решение от Общото събрание на съдиите от Първа и Втора колегии на ВАС.

1. Противоречива практика, мотивирала предложението за тълкувателно решение:

По въпроса е налице противоречива съдебна практика на състави районните и административните съдилища, действащи като касационна инстанция.

В една част от съдебните актове се приема, че макар да са уредени в една разпоредба и съответно да имат една и съща правна квалификация, двата отказа съставляват две отделни нарушения, тъй като се осъществяват от две отделни деяния, всяко едно от които е основание за ангажиране на самостоятелна отговорността по чл. 174, ал. 3 от ЗДвП.

В друга част от решенията си, районните и административните съдилища изразяват противоположно становище, а именно, че административнонаказателният състав на чл. 174, ал. 3 от ЗДвП предвижда две изпълнителни деяния на едно административно нарушение, като свързването от законодателя на различните хипотези на разпоредбата със съюзи „и/или“ означава, че всеки отказ сам по себе си осъществява състав на нарушението, но едновременното наличие на отказ по двете хипотези не води до наличие на две самостоятелни нарушения, а отново се касае за едно нарушение.

2. Становище по поставения въпрос:

Намираме за правилно второто становище, според което административнонаказателният състав на чл. 174, ал. 3 от ЗДвП предвижда две изпълнителни деяния на едно административно нарушение.

Съображенията за това са следните:

1. Според чл. 174, ал. 3 от ЗДвП водач на моторно превозно средство, трамвай или самоходна машина, който откаже да му бъде извършена проверка с техническо средство за установяване употребата на алкохол в кръвта и/или с тест за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози или не изпълни предписанието за изследване с доказателствен анализатор или за медицинско изследване и вземане на биологични проби за химическо лабораторно изследване за установяване на

концентрацията на алкохол в кръвта му, и/или химико-токсикологично лабораторно изследване за установяване на употребата на наркотични вещества или техни аналози, се наказва с лишаване от право да управлява моторно превозно средство, трамвай или самоходна машина за срок от две години и глоба 2000 лв.

Видно от посоченото законодателно разрешение, предвиденото наказание за извършване на административното нарушение е дадено кумулативно - лишаване от право да управлява моторно превозно средство, трамвай или самоходна машина за срок от две години и глоба 2000 лв.

Мотивите на законодателя да предвиди тази тежка санкция е, че отказът на водачите да се подложат на тест презюмира състояние, в което са се привели и което съответно е несъвместимо с управлението на МПС. Дали водачите са "постигнали" това чрез алкохол, наркотици или други упойващи вещества, е ирелевантно. **Важно е крайното им състояние на неспособност, което създава и презумпция за възможно най-тежкото състояние на непригодност и нейното санкциониране. В случая е ирелевантно, с кой от предвидите в закона способности, това състояние ще бъде установено, но е от съществено значение отказът на провинилия се водач, да удостовери състоянието си с който и да е от тези способности или дори с всеки един от тях.**

Още повече, предвиденото в чл. 174, ал. 3 от ЗДвП административно наказание е толкова тежко, че финансово дори надхвърля санкциите, предвидени в НК, свързани с понасянето на наказателна отговорност по чл. 343б НК - още един аргумент, че наказанието е едно и достатъчно строго, за да обхване в състава си всички хипотези.

2. На следващо място, законовият текст очевидно е несъвършен и след приемането му, впоследствие многократно е бил редактиран. В редакцията на посочената правна норма, действала до 21.01.2017 г. двете деяния – отказа на водача на МПС да му бъде извършена проверка с техническо средство за установяване на употребата на алкохол в кръвта и отказа на същия да му бъде извършена проверка с тест за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози са свързани със само съюза „или“. При тази редакция в действителност са били налице условията за налагане на две отделни наказания, ако водачът е отказал и двете проверки. С изменението на ЗДвП обнародвано в ДВ бр.101/2016 г. в сила от 21.01.2017г. законодателят е добавил и съюза „и“ и двете деяния са съединени с „и/или“¹, което налага извода, че което и от двете проявления на изпълнителното деяние

¹ С цел обхващане и на хипотезата, в която водачът е употребил както алкохол, така и упойващи вещества – наркотици.

да е извършил водачът, същият се наказва с лишаване от право да управлява МПС за срок от две години и глоба 2000 лв. /заради съюза „или“/, но в случаите когато бъдат отказани и двете проверки е налице едно нарушение и се налага едно наказание /заради съюза „и“/

В действителност, свързването от законодателя на различните хипотези на разпоредбата със съюзи „и/или“ означава, че всеки отказ сам по себе си осъществява състав на нарушението, но едновременното наличие на отказ по двете хипотези не води до наличие на две самостоятелни нарушения, а отново се касае за едно нарушение, предполагащо съответно налагането на единно наказание (лишаване от право да управлява МПС за срок от две години и глоба 2000лв.).

3. В тази връзка, следва да се има предвид и принципът *non bis in idem*, който гласи, че никой не може да бъде съден или наказван два пъти за едно и също престъпление (в случая – търсене на административно-наказателна отговорност). Това основно право е признато както от Хартата на основните права на Европейския съюз (Хартата), така и от Европейската конвенция за защита на правата на човека (ЕКПЧ). Поради действието на този принцип и в българското административнонаказателно право, не може да се приеме, че след като в разпоредбата на чл. 174, ал. 3 ЗДВП е предвидено достатъчно тежко административно наказание, то да бъде налагано толкова пъти, колкото пъти са изпълнени различните хипотези, съдържащи се в нормата. Заради това, съставът на чл. 174 ал. 3 ЗДВП предвижда две изпълнителни деяния на едно административно нарушение, а именно отказ за тестване за употреба на алкохол и/или наркотични вещества с техническо средство и второто изпълнително деяние се състои в неизпълнение на предписанието за медицинско изследване на концентрацията на алкохол или наркотици в кръвта му – т. е. **две изпълнителни деяния на едно административно нарушение, за което следва и една санкция.**

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

Д-Р ИВАЙЛО ДЕРМЕНДЖИЕВ